מהדורה למורה – ואנקה

אנטון צ'כוב · סיפור קצר · הסיפור הקצר · גרסת רגיל

במהדורה זו: מפתח תשובות לכל התרגילים, הצעות לתשובות פתוחות ומחוון קצר. בדפי התלמיד: שם/כיתה/תאריך, חלק א׳ (הבנה), חלק ב׳, חלק ג׳ (כתיבה) וכרטיס יציאה לגזירה.

תשובות – חלק א׳ – הבנה

תרגיל 1: 1–**ב** (סנדלר) · 2–**ב** ('לסבא בכפר') · 3–**ב** (אירוניה) · 4–**ב** (לסבא) · 5–**ב** (רע ועצוב)

תרגיל 2: 1–**נכון** · 2–**נכון** · 3–**לא נכון** (הסבא קונסטנטין – עליז וחם (בזיכרון))

תרגיל 3:

1. הוא בן תשע, שוליה אצל סנדלר במוסקבה.
2. לסבו שבכפר, בליל חג המולד, כשבעלי הבית יצאו.
3. רק 'לסבא בכפר' ואת שם הסב – בלי כתובת מלאה.

תשובות – חלק ב׳ – מושגים וכלים ספרותיים

תרגיל 4: 1–**א** · 2–**ג** · 3–**ב** · 4–**ד**

תרגיל 5: 1–**אירוניה** · 2–**ניגוד** · 3–**תפנית**

תשובות – חלק ג׳ – חשיבה וכתיבה

תרגיל 6: הם יוצרים ניגוד בין העיר הקרה והאכזרית לבין הכפר החם בזיכרונו, וממחישים כמה הוא בודד ומתגעגע.

תרגיל 7: ואנקה נרדם מלא תקווה, אבל הקורא יודע שהמכתב לא יגיע. הפער בין הידיעה של הילד לידיעת הקורא שובר את הלב.

תרגיל 8: תשובה מנומקת: הסוף מעורר אמפתיה וחשיבה; יש שיעדיפו סוף מנחם.

תרגיל 9: מחוון קצר: שמירה על פרטי העלילה (3), נקודת מבט עקבית (3), תיאור רגשות ומחשבות (2), לשון ופיסוק (2).

כרטיס יציאה

תשובות אישיות. תשובה מלאה: עונה על השאלה, נשענת על פרט מן היצירה, כתובה במשפטים שלמים ובסדר הגיוני.

• שאלה לדיון בכיתה: למה לדעתכם צ'כוב בחר לסיים כשואנקה ישן ומאושר?

• הדגישו שהסוף הפתוח מזמין את הקורא להשלים ולהרגיש.

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

ואנקה

אנטון צ'כוב · סיפור קצר · הסיפור הקצר

תזכורת קצרה: ואנקה ז'וקוב, יתום בן תשע, נשלח לשמש שוליה אצל סנדלר במוסקבה. בליל חג המולד, כשבעלי הבית בכנסייה, הוא כותב בסתר מכתב לסבו קונסטנטין מקאריץ' שבכפר. הוא מתאר כמה רע לו: מכות, רעב, עבודה קשה ולעג. תוך כדי כתיבה הוא נזכר בסבא, בכלבים ובחג בכפר, ומתחנן שסבא ייקח אותו הביתה. על המעטפה הוא כותב רק 'לסבא בכפר', משליך אותה לתיבת הדואר ונרדם מאושר. הקורא מבין שהמכתב לא יגיע לעולם.

חלק א׳ – הבנה

1 הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה מקצוע המעביד של ואנקה?
○ א. אופה ○ ב. סנדלר ○ ג. נגר ○ ד. סוחר
2. איזו כתובת כתב ואנקה?
○ א. כתובת מלאה ○ ב. 'לסבא בכפר' ○ ג. שום דבר ○ ד. כתובת הסנדלר
3. איזה אמצעי בולט בסוף?
○ א. חריזה ○ ב. אירוניה ○ ג. משקל ○ ד. האנשה
4. למי כותב ואנקה?
○ א. לאמא ○ ב. לסבא ○ ג. למורה
5. איך מרגיש ואנקה בעבודה?
○ א. טוב ○ ב. רע ועצוב ○ ג. שמח

2 קראו כל צמד: דמות – תכונה. סמנו נכון או לא נכון. אם לא נכון – כתבו את התכונה הנכונה.

#	דמות – תכונה	נכון / לא נכון	תיקון (אם לא נכון)
1	הסנדלר – אכזרי	נכון / לא נכון	
2	ואנקה – בודד ומלא תקווה	נכון / לא נכון	
3	הסבא קונסטנטין – אכזרי	נכון / לא נכון	

3 ענו במשפט או שניים.

1. איפה עובד ואנקה ובאיזה גיל?

2. למי הוא כותב ומתי?

3. מה כותב ואנקה על המעטפה?

חלק ב׳ – מושגים וכלים ספרותיים

4 התאימו כל כלי ספרותי לדוגמה שלו מן היצירה. כתבו את האות המתאימה.

#	כלי ספרותי	האות		דוגמה מן היצירה
1	אירוניה		א	אירוניה דרמטית: אנחנו יודעים שהמכתב לא יגיע, וואנקה לא יודע.
2	ניגוד		ב	הסיפור משלב קטעי מכתב עם זיכרונות ותיאורים – מעבר בין הווה לעבר.
3	מבנה		ג	העיר הקשה מול הכפר החם בזיכרון; הלילה החגיגי מול סבלו של הילד.
4	תפנית		ד	הכתובת על המעטפה היא רגע התפנית שבו הקורא מבין את הסוף.

5 השלימו את המונח המתאים מתוך מחסן המילים.

מחסן מילים: אירוניה ניגוד סמל תפנית

1. _____ – פער בין מה שנאמר או מצופה לבין מה שקורה באמת
2. _____ – העמדה זה מול זה של דברים הפוכים כדי להבליט אותם
3. _____ – רגע בעלילה שבו המצב משתנה באופן מפתיע

חלק ג' – חשיבה וכתיבה

6 שאלת פרשנות

מה תפקידם של הזיכרונות מהכפר בתוך המכתב?

7 שאלת פרשנות

מה האירוניה בסוף הסיפור?

8 שאלת הערכה – הביעו עמדה ונמקו

האם הסוף הפתוח עצוב מדי לדעתכם, או דווקא מתאים?

9 משימת כתיבה

כתבו את מכתב התשובה שהייתם רוצים שסבא ישלח לואנקה – או מכתב שלכם אל ואנקה.

כרטיס יציאה

ואנקה · שם: _____

1. איזה רגע בסיפור של היום נשאר איתך, ולמה?

2. הסבירו במשפט אחד מהי אירוניה וצרפו דוגמה.

3. שאלה אחת שהייתם רוצים לשאול את אחת הדמויות.